

Po pul roce pobytu v Balikpapanu jsem se konečně dostal i do kempu Djamaludin v rezervaci destného pralesa Sungai Wain, tedy na místo, kde jsem svoji práci v Indonésii před pěti lety začal. Tehdy to byl výzkum hulmanu belocelych, později neformální vedení divize pro výzkum, do které jako noví zaměstnanci rezervace nastoupili moji bývalí asistenti. Teď už se sem z mangrovu dostávám jenom sporadicky a víc než výzkum už je to jen příjemná relaxace a obnovení sil před návratem do kolotoče ochranné práce ve městě a v zálivu. Po dlouhém odkladání jsem teď v Djamaludinu strávil aspoň jeden týden, společně s Alešem Dolným a Danem Bartou, kteří se sem vrátili po půldruhém roce pokračovat v průzkumu vazek. Dorazili opět se sitkami a skenerem, bez smrtiček, protože vazky namísto klasického napichování na spendlíky skenují a zalohují na harddisku. Tentokrát už s sebou neměli lednici, kterou jsme předloni v Balikpapanu dost pracně sháněli a komplikovaně dopravovali 8 km pralesem do kempu. Jen abysme zjistili, že generator lednici neutáhne, takže namísto přístroje na znehýbnování vazek se z ní stala jen poměrně drahá odkládací skříňka a po dalším komplikovaném transportu zpátky z kempu pak svatební dar pro Marjuniho dceru. Ostatně se vzápětí ukázalo, že tropické vazky při skenování docela spolupracují a k jejich rezignaci staci už jen pobyt v entomologickém sáčku. Občas je sice taková rezignace trvalá, ale většina zvířat může být po uložení v digitální podobě slavnostně vypuštěna.

Je to určitě ten nejneinvazivnější entomologický výzkum, který kdy Sungai Wain zazil!

Prales v Sungai Wainu se za posledních několik týdnů se na čas změnil k nepoznání! Gaby, která se sem už taky dostává jen občas na skok, mi už v říjnu hlásila, že stromy začínají kvést. A vzápětí nato začaly i plodit. Prales je teď plný ovoce, které jsem doteď neznal - rambutany, chlebovníky, různé duriany od drobných plodů velikosti švestky až po koule o velikosti kokosů. Taký manga, která když padá, bombarduje nižší stromy a lámou větve. A moje oblíbená laskomina, garcinie neboli mangostin v různých druzích. Člověk se jí sice moc nenáží, ale chutná slastně!

Zvířata teď mají dobrou hojnost, což je asi nejlíp poznat na hlasech džungle. Ze širokého okolí se sem sletli zoborozci. Je tu k vidění všech 8 bornejských druhů a křik každého z nich je úplně jiný, ale veskrze stejně hlasitý a daleko stýsitelný. Když tihle obrovští ptáci preletávají nad korunami stromů, je mávání křídly slyšet asi tak jako když na rybníce vzletají labuť. Medvědi v tehle době hojnosti přechází na zcela vegetariánskou stravu a skoro nic jiného než plody nezerou. A mezi opicemi nejspíš proběhlo menší stěhování národu, protože hulmany belocely teď slyším úplně z jiných míst, než jak jsem na to byl zvyklý (moje snaha nahřávat jejich volání díky tomu skončila fiaskem...). Gaby a Ali tehle bonanzy nedávno využily a vypustili do pralesa Bebu, samičku makaka veprího, na které jsem se před pár týdny učil nahřávat opici hlasy. Behem pár dnů, které v lese strávila v kleci, se naučila pozírat garcinie a jiné místní plody a po vypuštění na Nový

Rok zmizela a nikdo už ji neviděl.

Prakticky všechno ovoce, které se teď v lese najde, je pozívatelné. A většinou i překvapivě dobře. Po počátečním zdražení jsem je začal jíst skoro bez výberu a naši asistenti Fitri s Ulirem taky občas pár plodů donesli. Jendou přišli s velkým durianem a přidali ho do hrnce se sladkou cockovou polívkou. Pro někoho je durian ta největší lahůdka. Já patřím k těm ostatním, při

přiblížení k aromatickému plodu durianu se mi zvedá žaludek a po jeho pozíci mám potřebu zvracet. Tentokrát jsem se ze slušnosti a zvědavosti přemohl a trochu té polívky jsem do sebe dostal. A musím říct, že lesní durian není zatím taková pachut, jako ten zahradní. Kdybych nevěděl, co jím, snad by mi dokonce i chutnal!

Je to zkratka prales, jaký jsem doteď neznal. Donedávna mi připadaly dost legrácní všechny knížky o trosečnicích, jako byl Robinson, kteří se po návratu z pralesa vždycky vraceli s nůs plnou banánů a jiného tropického ovoce. V destném pralesě většinou není moc co jíst, což ostatně vím moc dobře z doby, kdy jsem dorazil se třemi dolary v kapse na Madagaskar. Ale tentokrát by Sungai Wain Robinsona opravdu uživil! Jenže ne moc dlouho. Masové plazení stromu trvá krátce. Po pár měsících skončí a les bude zatím po několika letech zelená spleť celulózy, fenolu a jedovatých alkaloidů. Opice se zatím budou muset spokojit s mladými listy a roztroušenými plody fíkovníku, palmů a několika málo stromů. Medvědi se začnou živit převážně termity a jiným hmyzem. A velké tlupy prasat a hejna zoborožců budou znenadání zmizet a přestěhovat se do jiného lesa.

A je otázka, co bude potom. Zkušenost z předchozích let říká, že masové plazení stromů v Sungai Wainu je předzvěstí nastávajícího suchého roku, kdy v souvislosti s klimatickou oscilací El Niño nepší po několika týdnech nebo i měsících v kuse a les zase začíná hořet...